

Vedlegg til sak om gjennomgang av det internasjonale arbeidet i Agder fylkeskommune

Oversikt over internasjonale engasjementer i Agder fylkeskommune

Organisasjoner	Programmer	Prosjekter	Nettverk og fora
Agder Europakontor	Interreg Europa	Grønn Jyllandskorridor (Interreg KASK)	DemoS4EU
CPMR Nordsjøkommisjonen	Nasjonal sub-komité for Interreg B- og C	MOVE (Interreg KASK)	Nordisk Transportpolitisk Nettverk
- Generalforsamlinger og årsmøter	Styringskomit� for Interreg Kattegat-Skagerrak	G O: Leif (Interreg KASK)	Europapolitisk forum
- Marine Resources Group	Overv�kningskomit� for Interreg ØKS	RESIST (Interreg Østersjø)	Internasjonalt fylkesnettverk
- Energy and Climate Change Group	Erasmus+	Speak Up (Interreg Nordsjø)	BSSSC - �stersj�nettverk
- Transport Group		RECODE MLG (Horisont Europa)	
- Smart Regions Group		Joint Action Prevent NCD (EUs helseprogram)	

Organisasjoner

• Foreningen Agder Europakontor

Fylkestinget vedtok i sak 22/23 fra 25.04.2023 at Agder Europakontor kunne reetableres som egen organisasjon utenfor fylkeskommunen, etter at tidligere Sørlandets Europakontor ble nedlagt og virksomheten ble overdratt til fylkeskommunen i 2021. Europakontoret ble stiftet som forening i mars 2024, med fylkeskommunen, Kristiansand, Arendal og Grimstad kommuner, UiA, NORCE som medlemmer. Kontoret skal bidra til at næringslivet, forsknings- og utdanningsinstitusjoner, offentlig sektor og sivilsamfunnet i regionen utnytter mulighetene i europeisk samarbeid og finansieringsordninger – herunder særskilt i EUs forsknings- og innovasjonsprogram Horisont Europa, og ivareta regionens interesser overfor Europa – fortrinnsvis innenfor rammen av EU/EØS.

Fylkesordføreren representerer fylkeskommunen på generalforsamlingene i foreningen, og fylkesdirektør Kristin Tofte Andresen sitter i styret. Medarbeidere i administrasjonen inngår i en ressursgruppe sammen med representanter for de andre medlemmene.

Fylkeskommunens medlemskontingent til foreningen på kr. 3,2 millioner i 2026. Se lenk til Europakontorets hjemmeside: <https://agdereuropakontor.no/om-oss/>

• CPMR og Nordsjøkommisjonen (NSC)

Conference of Peripheral Maritime Regions of Europe (CPMR) er en politisk-styrt tenke-tank og lobby-organisasjon som består av omkring 120 regioner fra 24 land. CPMR er organisert i seks geografiske kommisjoner som korresponderer med sj bassenger i Europa, slik som Nordsjøen og Østersjøen osv., og har også en egen kommisjon for  yer. Presidenten er fra Sverige, og sekretariatet ligger i Rennes (Frankrike) og i Brussel.

CPMR har fokus på regional- og samh righetspolitikk (cohesion), transport, maritime spørsmål, energi & klima og migrasjon. Man arbeider for å fremme en såkalt balansert og steds-basert utvikling, med reduserte utviklingsforskjeller mellom ulike typer av regioner i Europa. CPMR vurderer i lys av dette EUs politikk ut fra et territorielt perspektiv. Organisasjonen har tradisjonelt tatt til orde for at EU må ha høye ambisjoner og sterk integrasjon, og et budsjett som matcher dette.

Organisasjonen arbeider for å påvirke EUs politikk og at regionale myndigheter skal få en mer fremtredende rolle i EUs og medlemsstatenes beslutningssystemer.

Agder fylkeskommune deltar på generalforsamlingene ved fylkesordføreren og medarbeidere fra administrasjonen. En internasjonal rådgiver deltar også fra tid til annen på faglige arrangementer.

Les mer om CPMR her: <https://cpmr.org/>

Nordsjøkommisjonen: Fylkeskommunen sorterer under CPMRs geografiske kommisjon for Nordsjøen – North Sea Commission (NSC). NSC er en politisk styrt organisasjon for et 20-talls regionale myndigheter i Storbritannia, Nederland, Belgia, Frankrike, Tyskland, Danmark, Sverige og Norge. NSC jobber for å fremme samarbeid og partnerskap i Nordsjøregionen gjennom å gi innspill til EUs og statenes politikk, utvikle prosjekter til EU-programmer, samt utveksle erfaringer og overføre god praksis mellom medlemsregionene. Det er etablert fire tematiske grupper innenfor maritime spørsmål, energi & klima, transport, samt næringsutvikling, kompetanse og integrering. Presidenten er fra Region Halland i Sverige og sekretariatet er lokalisert i Nord-Nederland.

Politikere og administrative medarbeidere fra fylkeskommunene har deltatt jevnlig på årsmøter. Det er oppnevnt politiske representanter og administrative kontaktpersoner til årsmøter og generalforsamlinger, samt til alle de tematiske gruppene som vist i tabellen nedenfor.

	Politiker: Fast/Vara	Administrativ medarbeider
Årsmøter NSC og Generalforsamlinger CPMR	Rune André Frustøl	Jon Halvard Eide, Karsten Aust
Marine Resources Group	Hannah Teigland/Steinar Rørvik	Egil Henning Ytrøy
Energy and Climate Change Group	Erik Johan Lindøe Tellefsen/Gro Bråten	Anna Despard Asgard
Transport Group	Ingebjørg Godskesen/ Jason A. Kannemeyer	Lasse Moen Sørensen
Smart Regions Group	Beate Marie Johnsen/Ida Jordal	Karsten Aust

Les mer om NSC her: <https://cpmr-northsea.org/>

Utgifter i tilknytning til medlemskapet i CPMR NSC

Den samlede medlemskontingenten til CPMR og NSC er på 20 152 Euro - tilsvarende kr. 221 113 (kurs 10,97) per år.

Det er ikke beregnet nøyaktige kostnader for deltakelse av politikere og tjenestepersoner på generalforsamlinger, årsmøter og møter i NSCs tematiske grupper, men disse kostnadene beregnes til ca. Kr. 200 000 per år - basert på følgende forutsetninger:

En politiker og en tjenesteperson som deltar på tre fysiske møter i NSCs tematiske grupper per år, a kr. 10 000 per person per møte i gjennomsnitt. En politiker og tjenesteperson som deltar på CPMRs generalforsamling a kr. 15 000 per person.

Inntekter

Agder fylkeskommune mottar et årlig tilskudd på 25 000 Euro (2x 12 500) - tilsvarende kr. 274 000 - fra Nordsjøkommisjonen til dekning av utgiftene for to medarbeidere i avd. for

næring og inkludering som innehar verv som rådgivere i de tematiske gruppene for transport og smarte regioner.

Netto kostnader (Budsjett: 497.000,-)

-Utgifter (medlemskontingent, reiser og møter): kr. 420 000

-Inntekter (tilskudd fra NSC): kr. 274 314

Netto kostnader: ca kr. 146 000

Programmer

Interreg er EUs programmer for territorielt samarbeid over landegrensene. Programmene omfatter en lang rekke tema som innovasjon, entreprenørskap, energi, klima, miljø, transport, arbeidsmarked, utdanning, turisme og kulturarv. Norge deltar i programmene gjennom egne avtaler med EU ettersom regionalpolitikken ikke inngår i EØS-avtalen. Stortinget bevilger midler til Interreg gjennom de årlige statsbudsjettene. Interreg-programmene sorterer under Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) som administrerer Norges deltakelse i programmene i samarbeid med fylkeskommunene.

Agder kan delta i Interreg-programmene for Øresund-Kattegat-Skagerrak (Norge, Sverige, Danmark), Nordsjøen (deler av Frankrike, Nederland, Belgia, deler av Tyskland, Danmark, deler av Sverige og fylkene i Sør-Norge), Østersjøen (fylkene i Sør-Norge, Sverige, Danmark, deler av Tyskland, Polen, Litauen, Latvia, Estland og Finland), og Europa (EUs medlemsland, Sveits, hele Norge, Ukraina, Moldova og landene på Vest-Balkan).

Grunnleggende informasjon om Interreg: [Om Interreg Norge - Interreg.no](https://www.interreg.no)

- **Medlem av beslutningskomiteene for Interreg ØKS**

Beate Marie Johnsen er vara for Oslo kommune i overvåkningskomiteen for Interreg programmet for Øresund-Kattegat-Skagerrak. Jason A. Kannemeyer sitter i styringskomiteen for delprogrammet for Kattegat-Skagerrak. Disse komiteene beslutter om den strategiske retningen for programmet og hvilke prosjektsøknader som skal få støtte.

Politiske og administrative representanter for de 14 programregionene, herunder Agder, var involvert i utarbeidelsen av Interreg ØKS-programmet for 2021 – 2027, og vil bli det i utarbeidelsen av nytt program for perioden 2028 – 2034.

- **Nasjonalt kontaktpunkt for Interreg Europe**

På oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) ivaretar Agder fylkeskommune rollen som nasjonalt kontaktpunkt for Interreg Europe ved en rådgiver i avd. for næring og inkludering (Jon Halvard Eide). Rollen innebærer å gi råd til norske aktører i forbindelse med søknadsutvikling og prosjektgjennomføring. Vedkommende deltar i den egenskap også i beslutningskomiteen for programmet, og i nasjonal sub-komité for nasjonale kontaktpunkter for Interreg B- og C-programmene under ledelse av KDD. Vedkommende sitter også i komiteen som skal utvikle nytt program for 2028 – 2034-perioden.

Erasmus+ er EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett. Det er verdens største utdanningsprogram, med et budsjett på 26,5 milliarder euro i perioden 2021-2027. Erasmus+ støtter mobilitet og ulike typer samarbeidsprosjekt i hele utdanningsløpet.

Informasjon om Erasmus+ <https://erasmuspluss.no/>

- **Agder fylkeskommunes arbeid med Erasmus+**

Agder fylkeskommune har Erasmus+-akkreditering innen KA1 for både yrkesfaglig opplæring (VET) og studiespesialisering (SCH). Videregående skoler i Agder som ikke har egen Erasmus+-akkreditering, er tilknyttet fylkeskommunens konsortium. Opplæringskontor har også mulighet til å delta i konsortiumet på VET, og per 1.1.26 deltar 5 opplæringskontor. Gjennom dette får skolene og opplæringskontor tilgang til støtte for å gjennomføre mobilitetsprosjekter for elever og ansatte med samarbeidsskoler/-organisasjoner i Europa.

Oversikt Erasmus+ i Agder fylkeskommune:

	Studiespesialisering (SCH)	Yrkesfag (VET)
Antall personer som reiste ut (elever/ansatte) 2025-2026	207	276
Antall skoler/opplæringskontor som deltar	17 av 18 skoler i Agder	13 av 18 skoler, samt 5 opplæringskontor
Tildelte midler (HK-dir) 2026-2027	116.040 (EUR) = 1.276.440 NOK	248.600 (EUR) = 2.734.600 NOK

- **DemoS4EU (Horisont Europa)**

Agder fylkeskommune v/ rådgiver Marius Thoresen i avdeling for næring og inkludering, leder, som eneste fylkeskommune i landet, arbeidet med det tematiske EU-nettverket DemoS4EU. Målet er legge til rette for å mobilisere norske aktører til klynge 2 (kultur, kreativitet og inkluderende samfunn) i Horisont Europa, og nettverket jobber etter tre pilarer:

- 1) Kartlegging og kobling – matche aktører til utlysninger
- 2) Kunnskap og kompetanse – arrangere møteplasser, webinar og kurs
- 3) Veiledning og klargjøring - kunnskapsoverføring, mentor-arbeid

Nettverket er et nasjonalt nettverk med totalt 35 medlemmer, og inkluderer universiteter, høyskoler, forskningsinstitutter, organisasjoner, kommuner, i tillegg til andre fylkeskommuner som Finnmark, Nordland, Trøndelag, Møre og Romsdal, Telemark, Innlandet, Akershus og Østfold. Det finnes totalt 11 ulike tematiske EU-nettverk i Norge som alle er finansiert av Forskningsrådet. Oversikt finnes her: EU-nettverk i Horisont Europa <https://agderfk.no/vare-tjenester/naring-fou-og-internasjonalt-samarbeid/eu-nettverk-kultur-kreativitet-og-inkluderende-samfunn/>

Selv om nettverket opererer på nasjonalt nivå, har hele tiden intensjonen til fylkeskommunen vært å få gode ringvirkninger regionalt, og medlemmene inkluderer regionale aktører som Universitetet i Agder, Kristiansand kommune, Kilden teater- og konserthus, Arkivet freds- og menneskerettighetssenter, Cultiva, Arendal kommune og GRID Arendal. Nettverket har satt av kr. 250.000,- til å løfte regionale aktører inn i prosjektsamarbeid.

Prosjektet er i sin helhet finansiert av Norges Forskningsråd

Budsjett: kr. 750 000. Hvorav tilskudd fra Norges Forskningsråd: kr. 500 000

Prosjekter

Agder fylkeskommune har i denne valgperioden deltatt i følgende EU-prosjekter (pågående prosjekter er markert i **slik farge**).

Fylkeskommunen får refundert mellom 50% og 100% av utgiftene til deltakelse i disse prosjektene. Egen arbeidsinnsats utgjør en stor del av medfinansieringen.

- **Grønn Jyllandskorridor:**

Målet for prosjektet har vært å utvikle bærekraftig og effektiv transport i korridoren. Prosjektet har arbeidspakker for multimodale løsninger, bærekraftig drivstoff, og benchmarking & posisjonering. Partnerskapet består av regionale myndigheter (Agder, Telemark, Vestfold, Nordjylland og Midtjylland), kommuner (deriblant Kvinesdal og Bykle), havner (deriblant Kristiansand), terminaloperatører, transportoperatører, produsenter og distributører av bærekraftig drivstoff og energi, samt næringslivsorganisasjoner/klynger (Business Region Kristiansand) i Agder, Vestfold og Telemark, Nordjylland og Midtjylland.

Program: Interreg Øresund-Kattegat-Skagerrak Varighet: 01.01.2023 - 31.12.2025. Budsjett: kr. 2 793 167. Hvorav tilskudd fra norske Interreg-midler (50%): 1 396 584 Involverte avdelinger i fylkesadministrasjonen: Strategi og mobilitet, Næring og inkludering.

Les mer om prosjektet her: <https://interreg.no/prosjektbank/gronn-jyllandskorridor/>
<https://gronnjyllandskorridor.rn.dk/>

- **MOVE:**

Prosjektet har som mål å utvikle mer bærekraftige transportvaner blant skoleelever, studenter og arbeidspendlere gjennom metoder for atferdspåvirkning. Agder fylkeskommune er norsk prosjekteier, og partnerskapet består ellers av Agder kollektivtrafikk, Grimstad kommune, og regioner, kommuner og trafikkselskaper i Sverige, Norge og Danmark.

Program: Interreg Øresund-Kattegat-Skagerrak Varighet: 01.07.2023 - 30.06.2026. Budsjett: kr. 1,943,158. Hvorav tilskudd fra norske Interreg-midler (50%): 971 579 Involverte avdelinger i fylkesadministrasjonen: Strategi og mobilitet, Næring og inkludering

Les mer om prosjektet her: MOVE - Interreg.no <https://move-interreg.eu/>

- **G O Leif:**

Målet for prosjektet har vært å fremme elektrifisering av fritidsbåter. Foruten Agder fylkeskommune, har også Arendal kommune og Lydløs-festivalen deltatt fra Agder. Partnerskapet består for øvrig av kommunalforeninger og FoU-institusjoner i Sverige.

Program: Interreg Øresund-Kattegat-Skagerrak Varighet: 01.03.2023 - 31.12.2025. Budsjett: kr. 1,337,725. Hvorav tilskudd fra norske Interreg-midler (50%): 668 863 Involverte avdelinger i fylkesadministrasjonen: Næring og inkludering, Samfunn og plan

Les mer om prosjektet her: <https://agderfk.no/prosjekter/el-batladeprosjektet-go-leif/>

- **RESIST:**

RESIST-prosjektet skal bistå regionale myndigheter, næringslivets støtteorganer og sektororganisasjoner i Østersjøregionen med å skape bedre regionale økosystemer for sosial innovasjon og sosialt entreprenørskap og samtidig gjøre eksisterende innovasjonsstøtte mer tilgjengelig for sosiale entreprenører.

Program: Interreg Østersjø Varighet: 01.11.2023 - 30.10.2026. Budsjett: kr. 4,800,000. Hvorav tilskudd fra norske Interreg-midler (50%): 2 400 000 Involverte avdelinger i fylkesadministrasjonen: Næring og inkludering, Samhandling og politisk sekretariat

Les mer om prosjektet her: <https://interreg.no/prosjektbank/resist/> <https://interreg-baltic.eu/project/resist/>

- **Speak Up:**

Speak Up skal forbedre styringen i Nordsjøregionen gjennom å utvikle og formidle mer effektive rammeverk og modeller for innbyggerinvolvering i offentlig styring. Dette skal gi bedre måter for hvordan myndigheter kan engasjere seg overfor innbyggerne, og hvordan innbyggere kan engasjere seg i møte med myndigheter.

Program: Interreg Nordsjø Varighet: 09.10.2025 - 01.12.2026. Budsjett: kr. 1,165,824. Hvorav tilskudd fra norske Interreg-midler (50%): 582 912 Involverte avdelinger i fylkesadministrasjonen: Næring og inkludering, Samhandling og politisk sekretariat

Les mer om prosjektet her: <https://interreg.no/prosjektbank/innbyggerinvolvering-offentlig-styring-nordsjoregionen/>

- **RECODE MLG:** Samskaping i flernivåstyring av den grønne og digitale omstillingen.

Prosjektet håndterer en av de store, uløste utfordringene verden står overfor i dag—overgangen til samfunn som både er digitale og bærekraftige. En av de viktigste utfordringene med den doble omstillingen er å gjøre den mindre teknokratisk og mer representativ for ulike perspektiver i samfunnet.

For å jobbe med disse utfordringene vil forskerne både analysere mulighetene for samskaping og bruke det som en metode. Dette betyr at ulike interessenter –borgere, frivillige organisasjoner, myndigheter og andre interesserte parter – vil jobbe sammen i såkalte samskapingslaboratorier for å diskutere utfordringer og veier til en grønnere og digital fremtid. Ett av disse møtene vil finne sted i Agder.

Prosjektet koordineres (ledes) av Universitet i Agder.

Program: Horisont Europa Varighet: 01.01.2025 - 31.12.2027. Budsjett: kr. 738 240. Hvorav tilskudd fra programmet (100%): 738 240 Involverte avdelinger i fylkesadministrasjonen: Næring og inkludering, Samhandling og politisk sekretariat

Les mer om prosjektet her: <https://recode-mlg.eu/> og her: <https://www.uia.no/forskning/forskningsnyheter/samfunnsvitenskap/uia-leder-prosjekt-for-en-gronn-digital-og-demokra.html>

- **Joint Action Prevent NCD:**

Formålet med JA PreventNCD (som står for Joint action prevent non-communicable diseases) er å redusere sykdomsbyrden av kreft og ikke-smittsomme sykdommer gjennom forebyggende tiltak.

Arbeidspakken fylkeskommunen deltar i handler om helsefremmende arealbruk. Ombyggingen av skolegården til Arendal VGS er case inn i arbeidet. Mindre bilbruk og bedre utearealer for elever og ansatte kan bidra til bedre folkehelse. Prosessen er dokumentert underveis og skal evalueres. På den måten kan andre i Norge og Europa lære av erfaringene fra prosjektet. Arbeidet har allerede fått mye oppmerksomhet og positiv omtale.

Program: EU4Health (EUs helseprogram) Varighet: 01.01.2024 - 31.12.2027. Budsjett: 2 000 000. Hvorav tilskudd fra programmet (80%): 1 600 000 Involverte avdelinger i fylkesadministrasjonen: Samfunn, plan og miljø, strategi og mobilitet

Les mer om prosjektet her: <https://www.preventncd.eu/>

Nettverk og fora

- **Nordisk Transportpolitisk Nettverk (NTN)**

NTN er et nettverk for informasjonsdeling og erfaringsutveksling for å skape et best mulig grunnlag for transportpolitiske beslutninger. Nettverket fokuserer på å forbedre transportforbindelsene mellom Norge og Danmark gjennom Jyllandskorridoren. NTN består av regionene på Jylland i Danmark, Agder, Telemark og Vestfold fylkeskommuner.

Politisk representant for Agder: Ida Jordal. Vara: Jan Dukene.

Administrativ kontaktperson: Jostein Akselsen, Strategi og mobilitet

Les mer om NTN her: <https://ntn.rm.dk/>

- **Europapolitisk forum**

Regjeringens europapolitiske forum med kommunesektoren og Sametinget er en arena for politisk dialog om aktuelle og relevante europapolitiske saker mellom forvaltningsnivåene. Forumet er også en kanal for å forankre regjeringens politikk i kommunesektoren og på Sametinget og for innspill til regjeringen på viktige områder for kommunesektoren og Sametinget, samt en arena for informasjonsutveksling om utvalgte saker.

Forumet møtes 1 – 2 ganger per år, og består av politiske representanter fra fylkeskommunene og kommunene gjennom KS.

Politisk representant for Agder: Rune André Frustøl. Vara: Arne Thomassen.

Administrativ kontaktperson: Jon Halvard Eide, Næring og inkludering

Les mer om Europapolitisk forum her: <https://www.ks.no/fagomrader/ks-internasjonalt/europapolitikk/europapolitisk-forum/>

- **Internasjonalt fylkesnettverk**

Nettverket består av internasjonale rådgivere i alle landets fylkeskommuner. Formålet med nettverket er å utveksle informasjon om og erfaringer fra det internasjonale arbeidet med tanke på gjensidig læring og samordning overfor sentrale myndigheter.

Administrative kontaktpersoner: Marius Thoresen og Jon Halvard Eide, Næring og inkludering.

- **Baltic Sea States Subregional Co-operation (BSSSC)**

BSSSC er en politisk nettverksorganisasjon som er åpen for alle regionale myndigheter i landene rundt Østersjøen, inkludert Norge, Danmark, Sverige, Finland, Polen, Estland, Latvia, Litauen, og Tyskland, og inn mot EU. Det kreves ikke medlemskontingent.

Formålet med BSSSC er å fremme regionale interesser overfor nasjonale myndigheter og EUs institusjoner innenfor regional- og samhörighetspolitikk, programmer for 2021-2027, miljø- og klima, kultur, transportkorridorer og maritim politikk.. BSSSC fungerer som en plattform for samarbeid mellom regioner rundt Østersjøen, og legger til rette for partnersøk, prosjektutvikling og markedsføring av prosjekresultater.

Agder fylkeskommune deltar på årskonferansene på administrativt nivå.

Kontaktpersoner: Jon Halvard Eide og Karsten Aust, Næring og inkludering.

Les mer her: <https://www.ostlandssamarbeidet.no/bsssc-ostersjosamarbeidet/>

Andre internasjonale engasjementer

- **Invest in Agder**

Invest in Agder er Agder fylkeskommunes funksjon for å tiltrekke, tilrettelegge for og følge opp internasjonale investeringer og næringsetableringer. Formålet er å bidra til økt verdiskaping, nye arbeidsplasser og et mer konkurransedyktig næringsliv i Agder.

Rollen omfatter markedsføring av Agder som etableringsregion, oppfølging av investorer og koordinering mellom kommuner, næringsliv, kunnskapsmiljøer og andre relevante aktører. Invest in Agder representerer regionen i Invest in Norway-nettverket og arbeider både gjennom nasjonale kanaler og direkte mot internasjonale selskaper og investorer.

Agders konkurransefortrinn omfatter sterk industriell kompetanse, tilgang på fornybar energi, relevante forsknings- og utdanningsmiljøer, næringsarealer, god infrastruktur og nærhet til europeiske markeder. Sentrale satsingsområder er blant annet industri og materialteknologi, energi, datasentre, batteriverdikjeder, sirkulærøkonomi og forsvarsrelatert industri.

Invest in Agder er avhengig av tett samarbeid med kommuner, næringsliv, klynger, kunnskapsmiljøer og nasjonale aktører. Rollen er å bidra til et koordinert mottaksapparat for investorer og styrke regionens investeringsberedskap gjennom oppdatert og tilgjengelig informasjon om arealer, kraft, infrastruktur, kompetanse og offentlige prosesser.

Invest in Agder er en viktig del av fylkeskommunens internasjonale arbeid, men med et tydelig nærings- og resultatorientert mandat. Mens det øvrige internasjonale arbeidet i større grad omfatter nettverk, kunnskapsinnhenting, politisk påvirkning og deltakelse i europeiske programmer, skal Invest in Agder bidra til å omsette internasjonale relasjoner og markedsmuligheter til investeringer, etableringer og arbeidsplasser i Agder.

Tettere samarbeid med internasjonale rådgivere kan gi bedre utnyttelse av internasjonale nettverk, styrket regional profilering og økt kobling mellom investeringsarbeid, kompetanseutvikling og europeiske prosjekter. Dette kan bidra til økt verdiskaping, innovasjon og flere arbeidsplasser i Agder.

Kontaktperson: Geir Hammersmark, Næring og inkludering

<https://www.thisisagder.no/invest-in-agder/>

- **Internasjonalisering i Likestilt Arbeidsliv**

Agder fylkeskommune er gjennom Likestilt Arbeidsliv under avd. for næring og inkludering, en del av det internasjonale samarbeidet om ISO (International Standard Organisation) 37401, som er en ny standard for mangfoldsledelse og organisasjonsutvikling <https://www.iso.org/standard/88208.html>

Kontaktperson: Patricia Hartmann, Næring og inkludering

Internasjonale aktiviteter med kobling til mål i regionplanen	
Internasjonal aktivitet	Hovedmål i regionplanen
NSCs gruppe for marine ressurser	1.5, 1.6, 2.1, 2.4
NSCs gruppe for energi og klima	1.5 (karbonlagring), 1.7, 1.9, 2.4
NSCs gruppe for transport	1.8, 1.9, 4.1
NSCs gruppe for smarte regioner	2.1, 2.3, 2.6, flere mål under 3, 5.4 (turisme)
RECODE MLG	I noen grad 1.2 (deltakelse), 2.7 (inkludering og mangfold), 3.5 (deltakelse og bidrag)
RESIST	1.4 (sosiale møteplasser, 2.1, 2.3, 2.7 (inkludering og mangfold), 3.5
Speak Up	I noen grad 1.4 (sosiale møteplasser) og 1.2 (deltakelse), 3.5
Grønn Jyllandskorridor	1.8, 1.9, 4.1
MOVE	1.9, 3.7, 4.1
Go Leif	1.9, 4.1
JACD (EUs Helseprogram)	1.2 (helse), 3.6
Erasmus+: Internasjonalisering i videregående opplæring	3.2, 3.3, 3.4
DemoS4EU	1.3, 5.1
Satsingsområder og hovedmål som det internasjonale arbeidet bidrar til (22 av 31 hovedmål)	
1. Attraktivt og miljøvennlig Agder	
1.2. Byer, tettsteder og lokalsentre er utviklet kompakt og med kvaliteter som fremmer helse, deltagelse og trivsel. Flere har en bolig tilpasset sin livssituasjon.	
1.3. Kommunesentrene har et variert arbeidsliv, tjeneste-, opplevelses- og kulturtilbud	
1.4. Agder er et aktivitetsvennlig samfunn med nærmiljøer, sosiale møteplasser og friluftslivsområder som bidrar til at flere er mer fysisk aktive.	
1.5. Naturen i Agder er livskraftig og mangfoldig både på land, i vann og i havet, og vi ivaretar naturens karbonlagre	
1.6. I Agder har vi tatt vare på gjenværende ubebygde strandsone langs sjø og vassdrag både for mennesker og dyr	
1.7. Agder er godt tilpasset et våtere, villere og varmere klima og naturbaserte løsninger er prioritert	
1.8. Det er godt samarbeid om beredskap til å håndtere uønskede og uventede hendelser som rammer innbyggere eller infrastruktur i Agder.	
1.9. I 2030 har Agder redusert direkte klimagassutslipp med 55 prosent i forhold til referanseåret 2017, og i 2050 er Agder et lavutslippssamfunn der direkte klimagassutslipp er redusert med over 90 prosent.	
2. Bærekraftig verdiskaping	
2.1. Næringslivet i Agder preges av innovative etableringer og flere vekstkraftige bedrifter	
2.3. Næringsstrukturen er mer variert og preget av et godt samarbeid mellom næringsliv, akademia og offentlig sektor	
2.4. Økt verdiskaping basert på bærekraftig ressursforvaltning og tilgang på fornybar energi	
2.6. Agder er omstilt til en mer sirkulær økonomi, der gjenbruk og ombruk av ressurser prioriteres	
2.7 Private og offentlige virksomheter fremmer heltidskultur, likestilling, inkludering og mangfold	
3. Utdanning, kompetanse og deltagelse	
3.2. Alle barnehager, skoler, høyere utdanning og arbeidsliv fremmer kultur for læring, likestilling, inkludering, helse og trivsel.	

3.3 Alle elever, lærlinger og studenter fullfører grunnskole, videregående opplæring eller høyere utdanning med kompetanse som gjør dem klare for arbeids- og samfunnsliv.
3.4. Det er god balanse mellom tilbud og etterspørsel etter kompetanse i det regionale arbeidsmarkedet og samfunnet som helhet
3.5. Alle har like muligheter til å delta og bidra i samfunnet, uavhengig av kjønn, etnisitet, funksjonsevne, alder, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og sosial bakgrunn
3.6. Innbyggerne i Agder har bedre helse og livskvalitet, uavhengig av sosial og økonomisk bakgrunn
3.7. Barn og unge i Agder har like muligheter til å leve gode liv og det er etablert modeller for helsefremmende og forebyggende arbeid
4. Mobilitet
4.1. Sammen gjør vi reisen enkel, trygg og grønn
5. Kultur
5.1. Kultursektorens aktivitet innen forskning og utvikling er over landsgjennomsnittet
5.4. Kultur, idrett og en unik kulturarv gjør Agder til en attraktiv region, som trekker et voksende antall besøkende fra inn- og utlandet